

مذاکره‌کننده هسته‌ای سابق ایران:

آمریکا نیز مانند انگلیس، چاره‌ای جز ترک خلیج فارس ندارد

مذاکره‌کننده هسته‌ای سابق ایران می‌گوید که ایالات متحده نیز چون بریتانیا مجبور به ترک خلیج فارس است و بنابراین کشورهای همسایه چون ایران، عراق و شورای همکاری خلیج فارس باید به فکر ساز و کاری برای همکاری مشترک باشند.

به گزارش **خبرگزاری فارس**، «حسین موسویان»، مذاکره‌کننده سابق ایران در مذاکرات هسته‌ای با سه کشور فرانسه، بریتانیا و آلمان، یادداشتی را به‌طور ویژه برای نشریه اماراتی «گلف‌نیوز» نوشته است که به چالش‌های میان ایران و شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس اختصاص دارد.

موسویان در این نوشتار، انقلاب‌های عربی، چالش‌های میان اعراب و اسرائیل، تندروی و شکاف رو به تعمیق بین ایران و شورای همکاری خلیج فارس را بر سر مسائلی چون بحران سوریه و برنامه هسته‌ای ایران، از جمله چالش‌هایی دانسته است که منطقه خلیج فارس با آنها مواجه است.

به‌نوشته این دیپلمات سابق ایرانی، روابط بین ایران و همسایگان عربش هم در دوران پادشاهی پهلوی و هم در دوره جمهوری اسلامی تنش‌آلود بوده است. از سال 1980 و با حمایت شورای همکاری از تهاجم عراق به ایران، روابط دو طرف بدترین دوران را سپری کرد و اعتمادسازی بین ایران و شورای همکاری به یکی از حساس‌ترین موضوعات منطقه تبدیل شد.

به باور موسویان، نگرانی‌های راهبردی شورای همکاری که محاسبات ژئوپلیتیک آن را در خصوص ایران شکل می‌دهند عبارتند از: وزن جمعیتی ایران که در بین کشورهای شورای همکاری همتا ندارد، منابع انسانی فراوان، ماهیت مذهبی و انقلابی نظام سیاسی ایران، نفوذ ایران در جهان اسلام و کشورهای عربی چون عراق، یمن، سودان، لبنان و فلسطین، مخالفت ایران با حضور نظامی خارجی در منطقه، انتقاد ایران از اتحاد راهبردی شورای همکاری با کشورهای غربی بالاخص ایالات متحده، توانمندی ایران در حوزه‌های حساس نظیر هسته‌ای، بیولوژی، شیمیایی و فن‌آوری موشکی به‌همراه خودکفایی این کشور در صنایع دفاعی و در پایان موضوع مهم موازنه منطقه‌ای قدرت بالاخص پس از سرنگونی رژیم‌های صدام حسین در عراق و طالبان در افغانستان که دو معمای امنیت ملی برای ایران محسوب می‌شدند.

نویسنده همچنین مدعی است که همواره این شک و تردید وجود داشته است که شورای همکاری و ایران در تحریک به تغییر رژیم‌ها در مناطق دیگر دست داشته‌اند. شورای همکاری نگران صدور انقلاب توسط ایران بوده که به ایجاد هلال شیعی در کنار دست‌یابی به سلاح هسته‌ای نظر دارد.

از سوی دیگر، ایران نیز تاسیس شورای همکاری را تنها در تقابل با خود می‌بیند. شورای همکاری بین سال‌های 1980 تا 1988 تمام حمایت خود را متوجه تهاجم صدام حسین به ایران و استفاده او از سلاح‌های کشتار جمعی کرد، جنگی که برای ایران صدها میلیارد دلار هزینه و تلفات بسیار انسانی هزینه داشت. تهران حمایت شورای همکاری از تجاوز عراق را تلاشی آشکار برای تجزیه ایران و تغییر نظام سیاسی خود می‌دانست.

بنابر پیام‌های دیپلماتیک وزارت خارجه آمریکا که ویکی‌لیکس آنها را منتشر کرده است، پس از انتخاب محمود احمدی‌نژاد به ریاست‌جمهوری ایران در سال 2005، برخی از سران کشورهای عربی، ایالات متحده را برای حمله نظامی به ایران تحت فشار قرار دادند. حتی امروز هم شورای همکاری از تحریم‌های غرب بر ضد ایران حمایت می‌کند و آنها را با «جنگ نفتی» علیه ایران - تامین نفت کم شده در بازار بر اثر تحریم ایران - تکمیل می‌نماید. چنین سیاستی از سوی ایران تلاشی بزرگ برای درهم‌شکستن اقتصاد این کشور و حمایت از تلاش‌های آمریکا برای تغییر نظام سیاسی ایران انگاشته می‌شود.

موسویان در ادامه این یادداشت تحلیلی افزوده است: با وجود آنکه بی‌اعتمادی بین دو طرف کاملاً ریشه دوانده است، ایران، عراق و شورای همکاری خلیج فارس در تعدادی منافع و نگرانی‌ها با یکدیگر اشتراک دارند. این منافع و بیم‌های مشترک عبارتند از جلوگیری از بروز جنگ چهارم در منطقه، مبارزه با قاچاق مواد مخدر و جنایات سازمان‌دهی شده، مبارزه با تروریسم و تندروی، جلوگیری از برخورد تمدن‌ها که می‌تواند به افزایش دشمنی بین غرب و جهان اسلام بیانجامد؛ دریانوردی امن برای انتقال نفت از تنگه هرمز و امنیت یک‌چهارم صادرات انرژی جهان، افزایش نقش جهان اسلام در عرصه بین‌المللی و در نهایت، مدیریت بحران‌ها در کشورهای مسلمان.

این فارغ‌التحصیل دانشکده «وودرو ویلسون» ادامه داد: سوال این است که آیا تنش‌های فعلی می‌تواند رو به آرامش نهاده و تمرکز بر حوزه‌های منافع دوجانبه گذاشته شود که نوعی رابطه جدید را میان ایران و شورای همکاری به بار آورد؟ موسویان بر اساس تجربه دیپلماتیک خود مدعی است که چنین امری هم محتمل است و هم لازم.

روابط تهران و ریاض بدترین دوران خود را با حمایت عربستان از صدام در جریان حمله عراق به ایران و کشتار زوار ایرانی در مکه مکرمه سپری کرد که در جریان آن 275 زائر ایرانی کشته شده و 2000 نفر مجروح شدند. موسویان مدعی است که در اواسط دهه 1990 میلادی که سفیر ایران در آلمان بوده است، از سوی هاشمی رفسنجانی، رئیس‌جمهور وقت ماموریتی محرمانه یافته است تا به جده سفر کرده و روابط ایران و عربستان را احیا کند.

در جریان این سفر سه دیدار پشت درهای بسته برگزار شده و برخی مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی مورد بحث قرار گرفته است و عبدالله بن عبدالعزیز، ولیعهد وقت سعودی نیز طرف مذاکرات بوده است. این مذاکرات تا آخرین ساعات شب ادامه یافتند و جزئیات توافق با شاهزاده نایف، وزیر کشور وقت ملک فهد بن عبدالعزیز، پادشاه آن دوران آل‌سعود نهایی شدند و سپس مورد موافقت مقامات ایرانی قرار گرفتند.

موسویان و ولیعهد وقت سعودی در خصوص بسته‌ای برای احیای روابط بین دو کشور توافق کردند که مشتمل بر همکاری در زمینه‌های سیاسی، امنیتی، اقتصادی و سایر موارد بود. بر اساس این بسته جامع، روابط ایران و

عربستان تا سال 2005 شاهد بهبود بود. این بهبود روابط بر احیای روابط ایران با دیگر اعضای شورای همکاری خلیج فارس نیز اثر گذاشت.

این دیپلمات سابق ایرانی معتقد است که توافقی راهبردی بین ایران، عراق و شورای همکاری خلیج فارس برای آینده منطقه حیاتی است. آمریکا هم چون بریتانیا سرانجام مجبور به ترک منطقه است اما ایران، عراق و کشورهای شورای همکاری چاره‌ای جز همسایگی با یکدیگر ندارند، چه در حالت دوستانه به‌سر برند و چه خصومت.

موسویان بر این باور است که دوستی قابل دوام و همکاری راهبردی میان این کشورها نیازمند یک ساز و کار همکاری بین ایران، عراق و شورای همکاری است که منجر به همکاری در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و نظامی شود. چنین ساز و کاری برای ایجاد اعتماد و مقابله مشترک با نگرانی‌های امنیتی و ایجاد صلح و ثبات در منطقه لازم است.

انتهای پیام/ص